

Bureau Natuurlijk

Marter-onderzoek Oldebroek

Opdrachtgever:

Nunspeetse Onroerend
Goedmaatschappij

Ecoloog:

P. Smits en P. Wiegel

Datum:

November 2020

Inhoudsopgave

1. Colofon

2. Samenvatting en advies

3. Inleiding

- 3.1. Aanleiding
- 3.2. Planlocatie
- 3.3. Ontwikkelingen

4. Kader en methode

- 4.1. Wettelijk kader
- 4.2. Onderzoeksmethode
- 4.3. Toepasbaarheid
- 4.4. Onderzoek

5. Verantwoording

1. Colofon

Onderzoek	Marter-onderzoek
Locatie	Zuiderzeestraatweg 124
	Oldebroek
Opdracht gever	Dhr. E. Dokter
	Nunspeetse Onroerend Goed Maatschappij BV
Opdracht nemer	Bureau Natuurlijk
Ecoloog	P. Smits / P. Wiegel
Adres	Oranjelaan 15, 8071 LD Nunspeet
Telefoon:	06-41737676
Email	Info@bureaunatuurlijk.nl
Internet	www.bureaunatuurlijk.nl
Kamer van Koophandel nummer	66411467
BTW Identificatienummer	001643256B68
Knab bank	NL15 KNAB 0256 8908 46

Disclaimer

Deze rapportage is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven. Niets uit deze rapportage mag, met uitzondering van de opdrachtgever, worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, kopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van Bureau Natuurlijk, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is. Bureau Natuurlijk is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere gegevens verkregen. De opdrachtgever vrijwaart Bureau Natuurlijk voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

© 2020 Bureau Natuurlijk, Nunspeet

2. Samenvatting en advies

Er is nader onderzoek uitgevoerd volgens vastgestelde protocollen naar te verwachten steenmarter (Martes fiona). Dit onderzoek is onder optimale omstandigheden uitgevoerd.

Uit het onderzoek blijkt dat de wet natuurbescherming niet wordt overtreden bij de geplande ontwikkeling ten aanzien van de marterachtigen.

Ten alle tijden geldt zorgvuldig handelen. Indien er toch beschermde soorten aangetroffen worden tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zal er contact gelegd moeten worden met een ecooloog.

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

Naar aanleiding van een uitgevoerde Quicksan flora en fauna door Ecoreest (2 september 2020; kenmerk 201178) is door de opdrachtgever dhr. E. Dokter, namens de Nunspeetse Onroerend Goed Maatschappij BV, aan Bureau Natuurlijk gevraagd een nader onderzoek in te stellen betreffende de steenmarter (*Martes fiona*).

3.2 Planlocatie

Het plangebied is gelegen aan de Zuiderzeestraatweg 124 te Oldebroek. Het bestaat uit een woning en aangelegen tuin met diverse stenen schuren en overkappingen van golfplaat. De schuren zijn in slechte staat en overwoekerd door klimop. Ook de zijgevel van de woning is begroeid met klimop. Het groen in het plangebied bestaat uit diverse (verwilderde) struiken, bomen en planten. De tuin is aangelegd en inmiddels flink verwilderd. Enkele aangeplante soorten weten zich nog te handhaven (bv. stijf ijzerhard en bamboe) tussen de overwoekerende grassen en opschot van bomen (met name esdoorn). De aangelegde vijver is inmiddels al aan het verlanden. Verder is de tuin begroeid met opschot van esdoorn en vlier, alsmede diverse grassen, braam, boterbloem, zuring en paardenstaart.

De Zuiderzeestraatweg waaraan het plangebied is gelegen kenmerkt zich door lintbebouwing. De omgeving van het plangebied bestaat uit aangrenzende woningen, appartementencomplexen en winkelpanden. Naast de tuin is een grote parkeerplaats voor de naastgelegen supermarkt. De percelen achter de Zuiderzeestraatweg, achter het plangebied, zijn in gebruik als landbouwgrond. Ten tijde van het veldbezoek stond het maïs hier hoog. (Bron + afbeeldingen: QS Ecoreest)

3.3 Ontwikkelingen

Aanleiding tot het onderzoek is het voornemen om ter plaatse van Zuiderzeestraatweg 124 te Oldebroek zes woningen te bouwen. Daartoe worden de aanwezige schuren en bijgebouwen gesloopt. De bestaande woning blijft behouden en wordt gerenoveerd (de buitengevel wordt geverfd/bepleisterd)

Geplande ontwikkeling plangebied (bron: Slaa+van Asselt architecten BNA, 2020)

4. Kader en methode

4.1 Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op de steenmarter, onder andere: 1. Het is verboden de soorten in zijn natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen. 2. Het is verboden deze dieren opzettelijk te verstoren. 3. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de marter te beschadigen of te vernielen.

Wet Natuurbescherming

Gebiedsbescherming

Artikelen 2.1 tot en met 2.12 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van Natura2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn gebieden). Voor Natura2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitats, soorten, broedvogels en/ of niet-broedvogels. In artikel 2.7 verplicht de Wet natuurbescherming om vooraf te beoordelen of ingrepen / activiteiten in of in de nabijheid van Natura2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden aangewezen instandhoudingsdoelen. Mocht sprake zijn van (significant) negatieve effecten dan kan het aanvragen van vergunning bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep of activiteit plaatsvindt) aan de orde zijn.

Soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van soorten.

De bescherming is opgedeeld in vijf categorieën met soorten:

- Vogels met jaarrond beschermde nesten;
- Overige vogels;
- Soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I);
- Overige soorten die op nationaal niveau beschermd zijn en waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt;
- Overige soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, maar waarvoor provinciaal wel een vrijstelling geldt.

Voor vogels geldt dat er twee categorieën zijn: de vogels met jaarrond beschermde nesten (o.a. Huismus, Gierzwaluw en Buizerd) en de overige broedvogels. Vogels met jaarrond beschermde nesten hebben een strikte beschermingsstatus binnen de Wet natuurbescherming. Van overige broedvogels zijn hun nesten alleen tijdens het broedseizoen beschermd zijn (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest).

Voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn zijn in artikel 3.5 verboden vastgelegd (o.a. verboden om dieren te doden en voortplantings- of rustplaatsen te vernielen) en geldt een strikte beschermingsstatus. Soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, kunnen ingedeeld worden in twee categorieën. Provincies mogen besluiten om bepaalde soorten vrij te stellen van bescherming in het kader van ruimtelijke ingrepen, beheer en onderhoud. In de meeste provincies geldt - onder andere voor ruimtelijke ontwikkelingen - een vrijstelling voor een selectie van zoogdieren en amfibieën. Voor de overige soorten gelden vergelijkbare verboden (zie artikel 3.10) als voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en geldt eveneens een strikte beschermingsstatus.

Voor het overtreden van verbodsartikelen bij ruimtelijke ingrepen is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep plaatsvindt). Voor het verkrijgen van een ontheffing dient een uitgebreide rapportage opgesteld te worden waarin o.a. wordt aangegeven hoe gezorgd wordt dat schade tot een minimum beperkt blijft en of compenserende maatregelen aan de orde zijn.

Wet Natuurbescherming

Bescherming houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een beplanting van twintig bomen of meer in een rij, gerekend over het totaal aantal rijen.

Buiten de bescherming houtopstanden (artikel 4.2) vallen de

- Houtopstanden, binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden,
- Houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden,
- Naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed,
- Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en beplantingen langs landbouwgronden (enkele rij),
- Het dunnen van een houtopstand,
- Uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - minimaal eens per tien jaar worden geoogst,
 - bestaan uit ten minste tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter,
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van vriend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant. Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Tabel 2

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantings- plaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

4.2 Onderzoeksmethode

De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

1. Door middel van bureauonderzoek is onderzocht welke of er marterachtigen in de omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen. Hierbij is gebruik gemaakt van waarnemingen uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Op basis van het onderzoek in verspreidingsatlassen en overige beschikbare natuurinformatie is een inschatting gemaakt welke soorten er redelijkerwijs zijn te verwachten in het plangebied.
2. Er is een habitatsgeschiktheidsonderzoek uitgevoerd.
3. Door middel van de cameravallen conform de handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming van de Provincie Noord Brabant (bij het ontbreken van een handreiking uit de provincie Gelderland en het ontbreken van kennisdocumenten BIJ12) is onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van de te verwachten soorten.
4. De opgestelde rapportage is gecontroleerd en beoordeeld door een tweede lezer.

4.3 Toepasbaarheid

Dit onderzoek is gericht op de mogelijke overtreding van de wet natuurbescherming, niet aan andere (natuur)wetgeving. De resultaten van het onderzoek zijn 3 jaar geldig. Dit onderzoek kan voor de opdrachtgever als bewijsstuk dienen dat natuuronderzoek is verricht. Deze rapportage kan dan ook ingediend worden aan belanghebbende partijen zoals gemeente en provincie.

Op basis van in de deze rapportage opgenomen projectgegevens (zie hoofdstuk 3; september 2020) is dit onderzoek uitgevoerd en een inschatting gemaakt van de effecten hiervan op de beschermde soorten en gebieden. Latere wijzigingen van het project kunnen invloed hebben op deze effecten en zijn dus niet opgenomen in deze rapportage. Er zal dan een nieuwe beoordeling plaats moeten vinden.

4.4 Onderzoek

Voor het inventariseren van deze soortgroepen wordt gebruik gemaakt van beproefde methoden. Het aantonen van aanwezigheid of van afwezigheid.

Allereerst is onderzocht of in of nabij het gebied waar de activiteiten plaats gaan vinden marters aanwezig zijn. Bij een eventuele aanwezigheid moet er rekening gehouden worden met de doorlooptijd van een aanvraag tot ontheffing bij de provincie en met de tijd die nodig is voor het vooraf uitvoeren van maatregelen ten gunste van de marter. Het onderzoek moet daarom vaak tijdig voor de aanvang van de activiteiten gestart worden. Als op basis van de best beschikbare verspreidingsgegevens duidelijk is dat aanwezigheid van een soort niet te verwachten valt of de ingreep is zodanig beperkt dat er geen overtreding van een verbodsbepaling is te verwachten, kan van nader onderzoek worden afgezien. Uit de QuickScan van Ecoreest is gebleken dat een soort redelijkerwijs aanwezig kan zijn.

De soort beschikt over een zeer groot leefgebied (ca. 75 ha). Binnen hun vaste activiteitengebied hebben steenmarters altijd meerdere dag rustplaatsen tot hun beschikking. Het aantal kan globaal tussen vijf en twintig variëren. Slechts een gering aantal hiervan (3-5) wordt regelmatig gebruikt. Steenmarters zijn territoriale dieren. Ze claimen een leefgebied en verdedigen dit tegen soortgenoten en dan alleen tegen soortgenoten van hetzelfde geslacht. Steenmarters hebben een sterke neiging om onderlinge confrontaties te vermijden. Ze geven hun aanwezigheid aan met geurmerken. Deze bestaan uit uitwerpselen, urine en loopsporen. In de eeltkussentjes onder de achterpoten zitten kliertjes die een geurstof produceren die bij elke stap worden afgezet. Steenmarter komt in de regio veelvuldig voor.

Leefomgeving

Houtwallen, hopen met takken, boomholtes, vervallen schuurtjes en niet te vergeten moderne gebouwen met centimeters dikke isolatieplaten op het dak zijn geliefde nestelplekken. Steenmarters verblijven graag binnen; om te slapen, voor hun latrine en voor hun nest met jongen. Op zoek naar beschutting binnenshuis kan de steenmarter zonder problemen tegen gemetselde muren op klimmen om via de onderkant van het boeiboord een weg naar binnen te zoeken. Op hun zoektocht kunnen ze gaten maken in rieten daken en isolatiebeplating. Dat steenmarters een gebouw binnen komen hangt vrijwel altijd samen met bouwkundige gebreken. Via een schutting, boom of stapel hout komen ze in een goot terecht. Ze trekken vervolgens een dakpan los of duwen deze omhoog. Als zij hun klauwen tussen het dakbeschot en het isolatiemateriaal krijgen en er ontstaat speling, dan blijft er weinig van over. Via de spouw komen ze op de zolder om ergens te nestelen. Een opening van 8 tot 9 centimeter is voldoende. In kruipruimtes kunnen ze kabels met gemak doorbijten.

De marter is voornamelijk beschermd onder het algemeen voorzorgsbeginsel (art.1.11) en het verbod op beschadigen of vernielen van de vaste rust of verblijfplaatsen en het verbod op vangen of doden van de marter (art 3.10).

De benodigde inspanning voor het aantonen van de aan- of afwezigheid van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en exemplaren van de marter is sterk afhankelijk van het gebied, de ervaring van de waarnemer, de gebruikte methodiek, en het moment in het jaar dat de inventarisatie plaatsvindt. Bij het inventariseren moet gelet worden op de habitatkenmerken waarvan de marter afhankelijk is, om zo de meest kansrijke plekken voor aantreffen te bepalen. Afhankelijk van de situatie moet worden bekeken welke methode het meest effectief is.

Marters komen meestal pas in de schemering of in de nacht uit hun verblijfplaats tevoorschijn. Het waarnemen van een marter vindt dan ook niet vaak plaats. Aanwezigheid van marters in een gebied kan het beste aangetoond worden door de sporen die ze achterlaten te inventariseren.

Ecologie

De steenmarter wordt vooral tijdens de schemer, avond en nacht actief. Overdag gebruiken ze meestal oude konijnenholen als dag rustplaats. In de winter slapen ze veel en worden ze af en toe wakker om voedsel te gaan zoeken. Ze eten onder andere knaagdieren (muizen en ratten), jonge konijnen, vogels, eieren, insecten (kevers en rupsen), kikkers, regenwormen en (in de winter) spitsmuizen. In de nazomer gaat de steenmarter voor een groot gedeelte van zijn dieet over op plantaardig materiaal. De uitwerpselen van de steenmarter worden vaak in grote hoeveelheden in latrines gedeponneerd. De uitwerpselen zijn vrij fors: 8 tot 10 cm lang, 10 tot 12 mm dik en worst- of lusvormig (gedraaid) uitlopend in een punt. De kleur kan variëren met de samenstelling van het dieet.

Het gebruik is vastgesteld met behulp van camera's ('cameravallen'). De camera's maken bij voorkeur geen gebruik van zichtbaar infrarood bij de opnamen. .

Periode van inventariseren

De inventarisatieperiode kan jaarrond. Extreme weersomstandigheden beïnvloeden het gedrag en leefwijze van de marterachtigen. Het uitgevoerde onderzoek is onder optimale najaar omstandigheden uitgevoerd, verspreid over drie perioden met verschillend weertype. Droog, warm, fris, regen, wind.

Maand	Geplaatst	Verwijderd	Resultaat marters
September	23	26	0
Oktober	21	24	0
November	17	23	0

Bevindingen marter-onderzoek

Gedurende de periode van het marteronderzoek september tot november zijn er cameravallen geplaatst om de functie van het plangebied betreffende de marter te kunnen beoordelen. Het gebied heeft potentie als (netwerk)leefgebied voor de marter. Diverse databanken (NDFF en waarneming.nl) geven aanwezigheid weer van de marter in dit gebied. Er zijn in een straal van 150 meter rondom de planlocatie geen latrineputjes of andere sporen van aanwezigheid aangetroffen. De cameravallen zijn zo opgesteld dat een eventuele vaste (trek)route in beeld zou worden gebracht. In de maanden van het onderzoek is geen enkele marter in beeld gevangen. Wel 'bijvangst' zoals vogels, katten en een rat. Tijdens de bezoeken aan de planlocatie om de cameravallen te plaatsen dan wel op te halen zijn er geen sporen van marterachtigen aangetroffen. Er is gekeken naar prooiresten, poep en krabsporen. Urineplekken (UV-lamp) zijn ook niet aangetroffen. Er is sprake van een gebied waar zich geen duurzame populatie kan bevinden, maar het gebied kan wel deel uitmaken van een netwerk aan gebieden, die gezamenlijk wel een op langere termijn duurzame populatie mogelijk maken.

Conclusie:

Tijdens het onderzoek zijn geen (beeld)waarnemingen geweest van de marter. Ook heeft het onderzoek uitgewezen dat er geen aanwijzingen zijn dat de planlocatie dan ook geen essentiële functie heeft. De gunstige staat van instandhouding van de steenmarter wordt niet beïnvloed door de planontwikkeling. Een ontheffing wet Natuurbescherming is niet nodig betreffende artikel 3.10. Artikel 1.11 blijft onverkort van toepassing (zorgvuldig handelen).

Gebruikte
cameravallen: Denver
Wildlifecamera WCS-
5020 + locatie camera
vallen.

5. Verantwoording

Literatuur

- Wet Natuurbescherming
- Omgevingsverordening
- Fauna-inventarisatie; Rik Schoon

Materialen

- Cameravallen
- Verrekijker
- Zaklamp
- Endoscoop
- UV-lamp

Internet

- www.bij12.nl
- www.rvo.nl
- www.ndff.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.gelderland.nl
- www.oldebroek.nl
- www.noord-braband.nl
- www.stichtingkleinemarters.nl